

Briuselis, 2025 m. rugsėjo 4 d.
(OR. en)

12460/25
ADD 1

Tarpinstitucinė byla:
2025/0809 (NLE)

COLAC 137
POLCOM 221
SERVICES 53
FDI 48

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. rugsėjo 3 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Dalykas:	PRIEDAS prie Pasiūlymo dėl TARYBOS SPRENDIMO dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Meksikos Jungtinių Valstijų politinės, ekonominės ir bendradarbiavimo strateginės partnerystės susitarimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 809 annex.

Priedama: COM(2025) 809 annex

Briuselis, 2025 09 03
COM(2025) 809 final

ANNEX 1 – PART 1/4

PRIEDAS

prie

Pasiūlymo dėl TARYBOS SPRENDIMO

**dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Meksikos Jungtinių Valstijų politinės,
ekonominės ir bendradarbiavimo strateginės partnerystės susitarimo pasirašymo
Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo**

EUROPOS SĄJUNGOS BEI JOS VALSTYBIŲ NARIŲ
IR MEKSIKOS JUNGTINIŲ VALSTIJŲ
POLITINĖS, EKONOMINĖS IR
BENDRADARBIAVIMO STRATEGINĖS
PARTNERYSTĖS SUSITARIMAS

PREAMBULĖ

BELGIJOS KARALYSTĖ,

BULGARIJOS RESPUBLIKA,

ČEKIJOS RESPUBLIKA,

DANIJOS KARALYSTĖ,

VOKIETIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA,

ESTIJOS RESPUBLIKA,

AIRIJA,

GRAIKIJOS RESPUBLIKA,

ISPANIJOS KARALYSTĖ,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKA,

KROATIJOS RESPUBLIKA,

ITALIJOS RESPUBLIKA,

KIPRO RESPUBLIKA,

LATVIJOS RESPUBLIKA,

LIETUVOS RESPUBLIKA,

LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGYSTĖ,

VENGRIJA,

MALTOS RESPUBLIKA,

NYDERLANDŲ KARALYSTĖ,

AUSTRIJOS RESPUBLIKA,

LENKIJOS RESPUBLIKA,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKA,

RUMUNIJA,

SLOVĖNIJOS RESPUBLIKA,

SLOVAKIJOS RESPUBLIKA,

SUOMIJOS RESPUBLIKA,

ŠVEDIJOS KARALYSTĖ,

Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Susitariančiosios Šalys
(toliau – valstybės narės),

EUROPOS SĄJUNGA (toliau – Sąjunga arba ES)

ir

Meksikos Jungtinės Valstijos, toliau – Meksika,

toliau kartu – Šalys,

ATSIŽVELGDAMOS į jas saistančius tvirtus kultūrinius, politinius ir ekonominius ryšius;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS savo įsipareigojimą laikytis demokratijos principų, teisinės valstybės principo, gerbti žmogaus teises bei pagrindines laisves ir kovoti su masinio naikinimo ginklų platinimu, kaip savo partnerystės ir bendradarbiavimo pagrindą;

ATSIŽVELGDAMOS į 1997 m. gruodžio 8 d. Briuselyje pasirašyto Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Meksikos Jungtinių Valstijų ekonominės partnerystės, politinio koordinavimo ir bendradarbiavimo susitarimo svarbų indėlį stiprinant tuos ryšius;

ATSIŽVELGDAMOS į savo bendrą įsipareigojimą, išreikštą 2013 m. sausio 27 d. Santjago deklaracijoje, modernizuoti ir pakeisti esamą Ekonominės partnerystės, politinio koordinavimo ir bendradarbiavimo susitarimą atsižvelgiant į naujas politines ir ekonomines realijas ir į tarpusavio strateginės partnerystės srityse padarytą pažangą;

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad [data] buvo pasirašytas Europos Sąjungos ir Meksikos Jungtinių Valstijų laikinasis prekybos susitarimas (toliau – ES ir Meksikos laikinasis prekybos susitarimas), kuriuo sukurama ES ir Meksikos laisvosios prekybos erdvė;

PABRĖŽDAMOS visapusišką tarpusavio santykių pobūdį ir tai, kad svarbu suteikti nuoseklią pagrindą toliau plėtoti tuos santykius;

PATVIRTINDAMOS savo, kaip strateginių partnerių, statusą ir savo pasiryžimą toliau stiprinti ir gilinti savo partnerystės ryšius ir savo tarptautinį bendradarbiavimą bei dialogą siekiant remti savo bendrus interesus ir vertybes;

PATVIRTINDAMOS savo įsipareigojimą stiprinti bendradarbiavimą dvišaliais, regioniniais, dvišaliais regionų ir tarptautiniais bendros svarbos klausimais;

PRIPAŽINDAMOS tvirtos ir veiksmingos daugiašalės sistemos, pagrįstos tarptautine teise, svarbą siekiant išlaikyti taiką, išvengti konfliktų, stiprinti tarptautinį saugumą ir išspręsti bendras problemas;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS savo įsipareigojimą plėtoti ir įvairinti savo prekybos santykius laikantis Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutarties (Marakešo sutartis, toliau – PPO steigimo sutartis), taip pat konkrečių šio Susitarimo III dalyje išdėstytų tikslų ir nuostatų;

ĮSITIKINUSIOS, kad šiuo Susitarimu bus sudarytos palankios sąlygos plėtoti tvarius ekonominius tarpusavio santykius, visų pirma susijusius su prekyba ir investicijomis, kurios yra itin svarbios siekiant įgyvendinti ekonominę plėtrą, socialinę vystymąsi, technologines inovacijas ir modernizaciją;

PRIPAŽINDAMOS, kad šio Susitarimo nuostatomis teikiama apsauga investicijoms ir investuotojams ir siekiama skatinti abipusiškai naudingą verslo veiklą, nepažeidžiant Šalių teisės savo teritorijoje vykdyti reglamentavimą viešųjų interesų labui;

PALANKIAI VERTINDAMOS 2015 m. rugsėjo 25 d. priimtą Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliuciją Nr. 70/1 su išvadų dokumentu „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“ (toliau – Darbotvarkė iki 2030 m.), 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje pasirašytą Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (toliau – Paryžiaus susitarimas), taip pat Sendajuje vykusioje JT trečiojoje pasaulinėje konferencijoje 2015 m. kovo 18 d. priimtą 2015–2030 m. Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programą, trečiojoje tarptautinėje vystymosi finansavimo konferencijoje Adis Abeboje 2015 m. liepos 13–16 d. patvirtintą Adis Abebos veiksmų darbotvarkę, Stambule vykusiame pasaulio aukščiausiojo lygio susitikime humanitariniais klausimais 2016 m. gegužės 23–24 d. priištus įsipareigojimus, taip pat Kite vykusioje JT konferencijoje dėl būsto ir tvarios miestų plėtros („Habitat III“) 2016 m. spalio 20 d. priimtą Naująją miestų darbotvarkę (toliau – Naujoji miestų darbotvarkė), ir ragindamos juos greitai įgyvendinti;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS savo įsipareigojimą įveikti pasaulines problemas skatinant ekonominiu, socialiniu ir aplinkos apsaugos atžvilgiais darnų vystymąsi, prisidedant prie to, kad darnaus vystymosi tikslai (toliau – DVT) ir Darbotvarkės iki 2030 m. tikslai būtų pasiekti;

PATVIRTINDAMOS savo įsipareigojimą stiprinti bendradarbiavimą teisingumo, žmogaus teisių, laisvės ir saugumo srityje;

PRIPAŽINDAMOS glaudesnio bendradarbiavimo švietimo, kultūros, mokslinių tyrimų bei inovacijų ir kitose bendrų interesų srityse abipusę naudą;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS savo įsipareigojimą skatinti tarptautinę prekybą taip, kad būtų prisidedama prie ekonominiu, socialiniu ir aplinkos apsaugos atžvilgiais darnaus vystymosi, partnerystės veikloje dalyvaujant visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant pilietinę visuomenę ir privatųjį sektorių, ir įgyvendinti šį Susitarimą laikantis Šalių atitinkamų įstatymų ir tarptautinių įsipareigojimų darbo ir aplinkos apsaugos srityse;

PRIPAŽINDAMOS, kad svarbu stiprinti savo ekonominius, prekybinius ir investicinius ryšius ir skatinti tarpusavio prekybos ir investavimo liberalizavimą siekiant ekonomikos augimo, taip pat siekiant atverti naujų galimybių kiekvienos Šalies darbuotojams ir verslo bendruomenėms, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms;

PRIPAŽINDAMOS, kad šiuo Susitarimu padedama didinti vartotojų gerovę, užtikrinti aukštą gyvenimo lygį ir aukštą vartotojų apsaugos lygį;

RAGINDAMOS įmones, veikiančias jų teritorijoje ar priklausančias jų jurisdikcijai, laikytis tarptautiniu mastu pripažintų gairių ir principų dėl įmonių socialinės atsakomybės, įskaitant EBPO rekomendacijas daugiašalėms įmonėms, ir siekti laikytis geriausios atsakingo verslo praktikos;

PRIPAŽINDAMOS, kad šio Susitarimo nuostatomis Šalims paliekama jų teisė vykdyti reglamentavimą savo teritorijoje pagal savo vidaus teisės aktus, taip pat Šalys gali laisvai siekti teisėtų politikos tikslų, be kita ko, susijusių su visuomenės sveikata, sauga, aplinkos apsauga, visuomenės dorove ir kultūros įvairovės propagavimu bei apsauga;

PRIPAŽINDAMOS skaidrumo, gero valdymo ir teisinės valstybės principo laikymosi tarptautinės prekybos ir investicijų srityje svarbą visų suinteresuotųjų subjektų labui;

PASIRYŽUSIOS prisidėti prie darnaus vystymosi ir tarptautinės prekybos bei investicijų plėtros, šiuo Susitarimu šalindamos su tuo susijusias kliūtis, ir vengti sudaryti naujų kliūčių Šalių tarpusavio prekybai ar investicijoms, dėl kurių galėtų sumažėti šio Susitarimo teikiama nauda;

PAŽYMĖDAMOS, kad jeigu Šalys nuspręstų, remdamosi šiuo Susitarimu, sudaryti konkrečius laisvės, saugumo ir teisingumo srities susitarimus, kuriuos Sąjunga gali sudaryti pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) Trečiosios dalies V antraštinę dalį, tų būsimų konkrečių susitarimų nuostatos nebūtų privalomos Airijai, nebent Sąjunga kartu su Airija, atsižvelgdamos į savo atitinkamus ankstesnius dvišalius santykius, praneštų Meksikai, kad Airijai tie būsimi konkretūs susitarimai tapo privalomi kaip Sąjungos daliai pagal prie Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) ir SESV pridėtą Protokolą Nr. 21 dėl Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės. Taip pat bet kokios Sąjungos vidaus priemonės, kurios gali būti vėliau priimtoms pagal SESV Trečiosios dalies V antraštinę dalį šiam Susitarimui įgyvendinti, nebus privalomos Airijai, nebent ji pagal Protokolą Nr. 21 praneštų apie savo pageidavimą dalyvauti įgyvendinant tokias priemones arba su jomis sutikti. Taip pat pažymima, kad tokiems būsimiems konkretiems susitarimams arba vėliau priimtoms Sąjungos vidaus priemonėms būtų taikomas prie ES sutarties ir SESV pridėtas Protokolas Nr. 22 dėl Danijos pozicijos,

SUSITARĖ:

I DALIS¹

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 STRAIPSNIS

Susitarimo tikslai

Šio Susitarimo tikslai yra:

- a) užmegzti tvirtesnius strateginės partnerystės ryšius, stiprinti politinį dialogą ir gilinti bei stiprinti bendradarbiavimą bendrų interesų klausimais;
- b) skatinti intensyvesnę Šalių tarpusavio prekybą ir investavimą plėtojant ir įvairinant jų ekonominius ir prekybos santykius, kurie turėtų prisidėti prie didesnio bei tvaresnio ekonomikos augimo ir gyvenimo kokybės gerinimo.

¹ Kai šios dalies nuostatoje yra nuoroda į kitą šio Susitarimo nuostatą, tai yra nuoroda į kitą šios dalies nuostatą, nebent aiškiai nurodyta kitaip.

2 STRAIPSNIS

Bendrieji principai

1. Pagarba demokratijos principams ir žmogaus teisėms bei pagrindinėms laisvėms, kaip nustatyta Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir kituose atitinkamuose tarptautiniuose žmogaus teisių aktuose, prie kurių yra prisijungusios Šalys, ir teisinės valstybės principo laikymasis yra abiejų Šalių vidaus bei tarptautinės politikos pamatas ir vienas esminių šio Susitarimo elementų.
2. Šalys patvirtina, kad tvirtai pritaria Jungtinių Tautų (toliau – JT) Chartijos principams.
3. Šalys laikosi nuomonės, kad masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinių priemonių platinimas tiek valstybiniams, tiek nevalstybiniams subjektams kelia didelę grėsmę tarptautiniam stabilumui ir saugumui.
4. Šalys pripažįsta, kad nekontroliuojamas įprastinių ginklų judėjimas kelia grėsmę tarptautinei ir regioninei taikai, saugumui ir stabilumui, taip pat pripažįsta, kad reikia bendradarbiauti siekiant užtikrinti atsakingą įprastinių ginklų perdavimą.
5. Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą skatinti visais atžvilgiais darnų vystymąsi, padedant pasiekti tarptautiniu mastu sutartus darnaus vystymosi tikslus, ir bendradarbiauti sprendžiant pasaulines aplinkos apsaugos problemas.

6. Šalys patvirtina savo įsipareigojimą siekti lyčių lygybės ir moterų bei mergaičių įgalėjimo.
7. Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą kovoti su diskriminavimu bet kokiais pagrindais, įskaitant diskriminavimą dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos.
8. Šalys patvirtina savo įsipareigojimą įgyvendinti šį Susitarimą remiantis bendromis vertybėmis, įskaitant dialogo, abipusės pagarbos, lygiavertės partnerystės, daugiašališkumo, bendradarbiavimo ir pagarbos tarptautinei teisei principus.

II DALIS²

POLITINIS DIALOGAS IR BENDRADARBIAVIMAS

1 SKYRIUS

POLITINIS DIALOGAS, TARPTAUTINĖ TAIKA IR SAUGUMAS

1.1 STRAIPSNIS

Politinis dialogas

1. Šalys stiprina savo politinį dialogą ir bendradarbiavimą visais lygmenimis, vykdydamos mainus ir konsultacijas dvišaliais, regioniniais, dvišaliais regionų, tarptautiniais ir daugiašaliais klausimais.
2. Politiniu dialogu siekiama:
 - a) skatinti plėtoti dvišalius santykius ir stiprinti strateginę partnerystę;
 - b) stiprinti bendradarbiavimą sprendžiant regioninius, dvišalius regionų ir tarptautinius uždavinius ir klausimus.

² Kai šios dalies nuostatoje yra nuoroda į kitą šio Susitarimo nuostatą, tai yra nuoroda į kitą šios dalies nuostatą, nebent aiškiai nurodyta kitaip.

3. Tarp Šalių, kaip jų susitariama tarpusavyje, gali vykti šių formų politinis dialogas:
- a) konsultacijos, susitikimai ir vizitai aukščiausiuoju lygiu;
 - b) konsultacijos, susitikimai ir vizitai ministrų lygiu;
 - c) reguliarūs vyresniųjų pareigūnų susitikimai, įskaitant aukšto lygio politinį dialogą;
 - d) dialogai bendrų interesų klausimais konkrečiuose sektoriuose;
 - e) delegacijų mainai ir kitokie ryšiai tarp Meksikos Kongreso ir Europos Parlamento;
 - f) dialogas bet kokia kita Šalių sutarta forma.

1.2 STRAIPSNIS

Demokratiniai principai, žmogaus teisės ir teisinės valstybės principas

1. Šalys bendradarbiauja žmogaus teisių skatinimo ir apsaugos, įskaitant tarptautinių žmogaus teisių srities aktų ratifikavimą ir įgyvendinimą, taip pat demokratinių principų bei teisinės valstybės principo stiprinimo, lyčių lygybės skatinimo bei kovos su visų formų diskriminavimu srityse.

2. Toks bendradarbiavimas gali apimti:
- a) turiningo ir plataus masto dialogo žmogaus teisių klausimais skatinimą;
 - b) paramą rengiant ir įgyvendinant veiksmų planus dėl žmogaus teisių;
 - c) žmogaus teisių skatinimą, be kita ko, švietimu ir bendradarbiavimu;
 - d) žmogaus teisių srityje veikiančių nacionalinių ir regioninių institucijų stiprinimą;
 - e) bendradarbiavimo su JT žmogaus teisių sutarčių stebėsenos organais ir Žmogaus teisių tarybos įgaliotaisiais ekspertais stiprinimą siekiant įgyvendinti jų rekomendacijas;
 - f) bendradarbiavimo su žmogaus teisių srities JT institucijomis ir atitinkamais regioniniais bei daugiašaliais forumais stiprinimą;
 - g) Šalių gebėjimų taikyti demokratinius principus ir demokratinę praktiką stiprinimą;
 - h) gero, nepriklausomo ir skaidraus valdymo vietos, nacionaliniu, regioniniu ir pasauliniu lygmenimis stiprinimą, institucijų atskaitomybės ir skaidrumo skatinimą ir paramą piliečių dalyvavimui bei pilietinės visuomenės įsitraukimui;
 - i) bendradarbiavimą ir veiksmų koordinavimą, kai tikslinga, taip pat trečiosiose šalyse, siekiant įtvirtinti demokratinius principus, žmogaus teises ir teisinės valstybės principą;

- j) skatinimą pripažinti tarptautinių žmogaus teisių sutarčių visuotinumą ir kitų valstybių raginimą vykdyti įsipareigojimus šioje srityje;
- k) pastangas, kad būtų išvengta nebaudžiamumo už žmogaus teisių pažeidimus.

1.3 STRAIPSNIS

Lyčių lygybė ir moterų įgalėjimas, taika, saugumas ir darnus vystymasis

1. Šalys skatina lyčių lygybę ir moterų įgalėjimą. Jos pripažįsta, kad lyčių lygybė ir moterų bei mergaičių įgalėjimas yra būtinybė norint visiškai pasiekti darnų ir integracinį vystymąsi, demokratiją ir saugumą. Šalys ieško galimybių vykdyti daugiau bendradarbiavimo programų ir atrasti potencialių sąveikų tarp atitinkamų politikos kryptių ir iniciatyvų, laikantis tarptautinių standartų ir įsipareigojimų, kaip antai 1979 m. gruodžio 18 d. JT Generalinės Asamblėjos priimtos Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims, JT Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto pateiktų bendrųjų rekomendacijų, Darbotvarkės iki 2030 m. ir JT Saugumo Tarybos rezoliucijos Nr. 1325 (2000) bei paskesnių JT Saugumo Tarybos rezoliucijų dėl moterų, taikos ir saugumo.

2. Toks bendradarbiavimas gali apimti:
- a) skatinimą veiksmingai integruoti lyčių aspektą;
 - b) paramą rengiant ir įgyvendinant nacionalinį veiksmų planą dėl JT Saugumo Tarybos rezoliucijos Nr. 1325 (2000);
 - c) moterų politinio aktyvumo ir lyderystės, taip pat jų galimybių įgyti kokybišką išsilavinimą, jų ekonominio įgalėjimo bei lyderystės ir aktyvesnio jų dalyvavimo darbo rinkoje skatinimą;
 - d) nacionalinių ir regioninių institucijų stiprinimą konkrečiomis priemonėmis siekiant spręsti su smurtu prieš moteris ir mergaites susijusias problemas, įskaitant seksualinio smurto ir smurto dėl lyties prevenciją ir apsaugą nuo jo, tyrimų ir atskaitomybės mechanizmus, paramą aukoms ir moterų bei mergaičių saugumo ir apsaugos sąlygų gerinimą;
 - e) moterų žmogaus teisių apsaugos, be kita ko, nuo bet kokio pobūdžio diskriminavimo ir smurto prieš jas, aktyvų stiprinimą ir užtikrinimą, kad moterys galėtų naudotis teise kreiptis į teismą;
 - f) bendradarbiavimo su atitinkamais JT organais ir kitomis tarptautinėmis organizacijomis stiprinimą;
 - g) aktyvų skatinimą atlikti lyčių aspekto analizę ir nuosekliai integruoti lyčių perspektyvą sprendžiant visus su taika ir saugumu susijusius klausimus, kartu užtikrinant, kad moterys būtų lyderės ir prasmingai dalyvautų taikos procesuose ir dedant tarpininkavimo pastangas, sprendžiant konfliktus ir kuriant taiką, taip pat vykdant civilines ir karines misijas ir operacijas.

1.4 STRAIPSNIS

Kova su masinio naikinimo ginklų platinimu

1. Šalys laikosi nuomonės, kad masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimas tiek valstybiniais, tiek nevalstybiniais subjektams yra viena didžiausių grėsmių tarptautiniam stabilumui ir saugumui. Todėl Šalys bendradarbiauja ir prisideda kovojant su masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimu, visapusiškai laikydamosi savo esamų įsipareigojimų pagal tarptautines sutartis ir susitarimus dėl nusiginklavimo bei ginklų neplatinimo, taip pat kitų atitinkamų tarptautinių įsipareigojimų ir užtikrindamos, kad šie įsipareigojimai būtų vykdomi nacionaliniu lygmeniu. Šalys susitaria, kad ši nuostata yra esminis šio Susitarimo elementas.

2. Šalys bendradarbiauja kovojant su masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimu ir prisideda prie šios kovos:

- a) imdamosi veiksmų, kad susiję tarptautinės teisės aktai būtų jų atitinkamai pasirašyti, ratifikuoti arba prie jų būtų prisijungta ir kad jie būtų visapusiškai įgyvendinti;
- b) sukurdamos ir taikydamos veiksmingą nacionalinės eksporto kontrolės sistemą, skirtą su masinio naikinimo ginklais susijusių prekių eksportui ir tranzitui kontroliuoti, įskaitant dvejopo naudojimo technologijų galutinės paskirties kontrolę, kad tos technologijos nebūtų naudojamos masinio naikinimo ginklams, ir veiksmingas sankcijas už eksporto kontrolės reikalavimų pažeidimus.

3. Šalys užmezga nuolatinį politinį dialogą, kuriuo papildomos ir įtvirtinamos šios nuostatos.

1.5 STRAIPSNIS

Šaulių ir lengvieji ginklai ir kiti įprastiniai ginklai

1. Šalys pripažįsta, kad neteisėta šaulių ir lengvųjų ginklų, įskaitant jų šaudmenis, dalis ir komponentus, gamyba, perdavimas ir platinimas, taip pat jų neteisėtas kaupimas, netinkama jų priežiūra, nepakankama atsargų apsauga ir nekontroliuojamas jų plitimas toliau kelia didelę grėsmę taikai ir tarptautiniam saugumui.
2. Šalys laikosi atitinkamų joms tenkančių pareigų spręsti neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais, įskaitant jų šaudmenis, dalis ir komponentus, problemą pagal esamus tarptautinius susitarimus ir Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijas, taip pat laikosi savo įsipareigojimų pagal kitus šioje srityje taikytinus tarptautinės teisės aktus, kaip antai Jungtinių Tautų veiksmų programą dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais visų aspektų prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo, ir visapusiškai įgyvendina tas pareigas ir įsipareigojimus.
3. Šalys pripažįsta įprastinių ginklų perdavimo vidaus kontrolės sistemų, atitinkančių galiojančius tarptautinius standartus, svarbą. Šalys pripažįsta, kad svarbu atsakingai taikyti tokią kontrolę, taip prisidedant prie taikos, saugumo ir stabilumo užtikrinimo tarptautiniu ir regioniniu lygmenimis, padedant sumažinti žmonių kančių ir prisidedant įprastinių ginklų nukreipimo neteisėtam naudojimui prevencijos.

4. Šalys visapusiškai įgyvendina 2013 m. balandžio 2 d. Niujorke priimtą Sutartį dėl prekybos ginklais (toliau – SPG) ir tarpusavyje bendradarbiauja pagal SPG, be kita ko, skatindamos visas JT narėmis esančias valstybes visuotinai taikyti SPG ir skatindamos šią sutartį visapusiškai įgyvendinti visose jos šalyse.

5. Šalys bendradarbiauja ir užtikrina koordinavimą, papildomumą ir sinergiją dėdamos pastangas reguliuoti tarptautinę prekybą įprastiniais ginklais arba gerinti jos reguliavimą ir užkirsti kelią neteisėtai prekybai įprastiniais ginklais, įskaitant jų šaudmenis, dalis ir komponentus, kovoti su tokia prekyba ir ją panaikinti.

6. Šalys užmezga nuolatinį politinį dialogą, kuriuo papildomos ir įtvirtinamos šio straipsnio nuostatos.

1.6 STRAIPSNIS

Tarptautinis baudžiamasis teismas

1. Šalys pripažįsta, kad asmenys, padarę sunkiausius nusikaltimus, keliančius susirūpinimą tarptautinei bendruomenei, neturi likti nubausti, ir stengiasi užtikrinti, kad tie nusikaltimai būtų veiksmingai tiriami ir už juos patraukiama baudžiamojon atsakomybėn, imdamosi priemonių nacionaliniu lygmeniu ir stiprindamos tarptautinį bendradarbiavimą, be kita ko, su Tarptautiniu baudžiamuoju teismu (toliau – TBT).

2. Šalys skatina visuotinai ratifikuoti Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą (toliau – Romos statutas) ar prisijungti prie jo ir deda pastangas, kad jis būtų veiksmingai įgyvendinamas valstybėse, kurios yra TBT šalys. Kai tikslinga, Šalys dalijasi geriausia su vidaus įstatymų priėmimu susijusia patirtimi ir imasi priemonių Romos statuto vientisumui apsaugoti.

1.7 STRAIPSNIS

Kova su terorizmu

Šalys dar kartą patvirtina kovos su terorizmu svarbą ir, laikydamosi tarptautinių konvencijų, susijusių JT rezoliucijų ir savo atitinkamų įstatymų bei kitų teisės aktų, bendradarbiauja, kaip abipusiškai susitariama, teroro aktų prevencijos ir sustabdymo srityje. Jos tai daro visų pirma:

- a) visapusiškai ir veiksmingai įgyvendinant JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1373 (2001) ir kitas atitinkamas JT rezoliucijas ir tarptautinės teisės aktus;
- b) skatindamos bendradarbiavimą tarp JT narėmis esančių valstybių siekiant veiksmingai įgyvendinti 2006 m. rugsėjo 8 d. JT Generalinės Asamblėjos priimtą JT pasaulinę kovos su terorizmu strategiją;

- c) pagal tarptautinę ir vidaus teisę keisdamosi informacija apie teroristines grupes ir jų paramos tinklus, ir
- d) dalydamosi patirtimi dėl terorizmo prevencijos ir kovos su juo priemonių bei metodų, įskaitant technines žinias ir mokymą, taip pat dalydamosi terorizmo prevencijos geriausios praktikos pavyzdžiais.

1.8 STRAIPSNIS

Taikos palaikymas ir krizių valdymas

Šalys bendradarbiauja skatindamos taiką ir tarptautinį saugumą. Jos ieško galimybių koordinuoti krizių valdymo veiklą, įskaitant bendradarbiavimą per krizių valdymo operacijas.

1.9 STRAIPSNIS

Piliečių saugumas

Šalys skatina dialogą ir bendradarbiavimą piliečių saugumo klausimais. Jos pripažįsta, kad piliečių saugumas turi nacionalinių, tarpvalstybinių, regioninių ir dvišalio regionų bendradarbiavimo aspektų ir dėl to reikia platesnio masto dialogo ir bendradarbiavimo.

2 SKYRIUS

BENDRADARBIAVIMAS TARPTAUTINĖSE IR REGIONINĖSE ORGANIZACIJOSE

2.1 STRAIPSNIS

Tarptautinės organizacijos

1. Šalys skatina daugiašališkumą ir bendradarbiauja keisdamosi nuomonėmis ir, kai tikslinga, derindamos savo pozicijas tarptautinėse organizacijose ir forumuose, įskaitant JT ir jų specializuotąsias agentūras, Pasaulio prekybos organizaciją (toliau – PPO), Didįjį dvidešimtuką (toliau – G20) ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizaciją (toliau – EBPO).
2. Šalys taiko veiksmingus konsultavimosi mechanizmus daugiašalių forumų veikloje. Šalys palaiko atvirą ir nuolatinį dialogą JT Žmogaus teisių taryboje, JT Generalinėje asamblėjoje ir, kaip tinkama ir Šalių susitariama, kituose JT organuose ir specializuotose agentūrose.

2.2 STRAIPSNIS

Regioninės organizacijos

1. Šalys bendradarbiauja keisdamosi nuomonėmis bendrų interesų klausimais ir, kai tikslinga, dalydamosi informacija apie savo pozicijas regioninėse ir subregioninėse organizacijose bei forumuose.
2. Šalys skatina dvišalį regionų dialogą ir bendradarbiavimą, be kita ko, Sąjungai bendradarbiaujant su Lotynų Amerikos ir Karibų valstybių bendrija (toliau – CELAC). Prireikus bendradarbiavimas gali apimti paramą CELAC integracijai ir bendruomenės telkimui.
3. Šalys skatina bendradarbiavimą Ramiojo vandenyno aljanse pagal jo valstybėms stebėtojoms taikomą tvarką.
4. Šalys skatina regioninį ir trišalį bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, daugiausia Centrinėje Amerikoje ir Karibuose.

3 SKYRIUS

LAISVĖ, SAUGUMAS IR TEISINGUMAS

3.1 STRAIPSNIS

Teisinis ir teisminis bendradarbiavimas

1. Šalys stiprina esamą bendradarbiavimą savitarpio teisinės pagalbos ir ekstradicijos srityse remdamosi atitinkamais tarptautiniais susitarimais. Šalys stiprina esamus mechanizmus ir, kai tikslinga, apsversto galimybę kurti naujus mechanizmus tarptautiniam bendradarbiavimui šioje srityje palengvinti. Toks bendradarbiavimas apima veiksmus siekiant atitinkamai pasirašyti ar ratifikuoti susijusius tarptautinės teisės aktus arba prie jų prisijungti, taip pat visapusiškai juos įgyvendinti; be to, tai apima glaudesnį bendradarbiavimą su Eurojustu.
2. Šalys plėtoja teisminį bendradarbiavimą civilinėse ir komercinėse bylose, visų pirma susijusį su derybomis dėl daugiašalių teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose konvencijų, įskaitant Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos konvencijas tarptautinio teisinio bendradarbiavimo ir bylinėjimosi srityje, taip pat vaiko teisių apsaugos srityje, ir tų konvencijų ratifikavimu bei įgyvendinimu.

3.2 STRAIPSNIS

Teisėsauga ir korupcijos bei tarpvalstybinio organizuoto nusikalstamumo prevencija ir kova su šiomis nusikalstamomis veikomis

1. Šalys bendradarbiauja ir keičiasi nuomonėmis dėl tarpvalstybinio organizuoto nusikalstamumo, prekybos žmonėmis, neteisėto migrantų gabenimo, neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais, įskaitant jų šaudmenis, dalis ir komponentus, ekonominių ir finansinių nusikaltimų, pasaulinės narkotikų problemos, korupcijos ir mokėjimo priemonių klastojimo prevencijos bei kovos su šiais reiškiniais pagal atitinkamus savo teisės aktus ir tarptautinius įsipareigojimus, be kita ko, dėl savitarpio teisinės pagalbos, keitimosi informacija, geriausios praktikos ir mokymo, taip pat iš nusikalstamos veiklos įgyto turto ar lėšų išieškojimo.
2. Šalys toliau palaiko tarpusavio dialogą ir bendradarbiauja teisėsaugos srityje, įskaitant strateginį bendradarbiavimą su Europolu, taip pat savo strateginį teisminį bendradarbiavimą, be kita ko, per Eurojustą ir, kai aktualu, su kitomis nacionalinėmis ir tarptautinėmis institucijomis.
3. Šalys stengiasi bendradarbiauti tarptautiniuose forumuose siekdamos, kai tikslinga, skatinti laikytis 2000 m. lapkričio 15 d. JT rezoliucija Nr. 55/25 priimtose Jungtinių Tautų konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą (toliau – Palermo konvencija) bei jos protokolų ir juos įgyvendinti.

4. Šalys skatina įgyvendinti 2003 m. spalio 31 d. JT rezoliucija Nr. 58/4 priimtą Jungtinių Tautų konvenciją prieš korupciją ir palaiko Jungtinių Tautų konvencijos prieš korupciją įgyvendinimo peržiūros mechanizmą, sukurtą 2009 m. lapkričio 9–13 d. Dohoje vykusioje JT konvencijos prieš korupciją šalių konferencijoje (toliau – įgyvendinimo peržiūros mechanizmas), be kita ko, laikantis skaidrumo principo ir pilietinei visuomenei dalyvaujant įgyvendinimo peržiūros mechanizmo veikloje.

5. Šalys pripažįsta kovos su korupcija tarptautinės prekybos ir investicijų srityse svarbą ir tuo tikslu įsipareigoja laikytis Protokolo dėl korupcijos prevencijos ir kovos su šia nusikalstama veika, kuris pridedamas prie šio Susitarimo.

3.3 STRAIPSNIS

Migracija, prieglobstis ir sienų valdymas

1. Šalys bendradarbiauja ir dalijasi patirtimi bei informacija migracijos klausimais, kaip tinka remiantis jų atitinkamais įstatymais, kitais teisės aktais ir kompetencijos sritimis, įskaitant teisėtą ir neteisėtą migraciją, kovą su neteisėtu migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis, migraciją ir vystymąsi, prieglobstį, readmisiją, integraciją, vizas, teisėtos migracijos lengvinimą, migracijos kontrolę ir sienų valdymą. Šalys dalijasi geriausia su migrantų ir vaikų migrantų, ypač nelydimų vaikų, ir kitų pažeidžiamų grupių apsauga susijusia patirtimi.

2. Šalys bendradarbiauja vykdydamos neteisėtos migracijos prevenciją, kovodamos su neteisėtu migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis ir skatindamos saugią, teisėtą bei tvarkingą migraciją. Tuo tikslu, laikantis Šalių atitinkamų įstatymų ir kitų teisės aktų:

- a) Meksika valstybės narės prašymu priima visus savo piliečius, kuriems privaloma grįžti iš tos valstybės narės teritorijos, be jokių papildomų formalumų, nebent konkrečiu susitarimu būtų nustatyta kitaip;
- b) kiekviena valstybė narė Meksikos prašymu priima visus savo piliečius, kuriems privaloma grįžti iš Meksikos teritorijos, be jokių papildomų formalumų, nebent konkrečiu susitarimu būtų nustatyta kitaip;
- c) valstybės narės ir Meksika parūpina savo piliečiams tinkamus kelionės dokumentus tais tikslais, kurie nurodyti a ir b punktuose, arba sutinka, kad asmenų grįžimo tikslu būtų naudojami Sąjungos kelionės dokumentai;
- d) Šalys siekia derėtis dėl konkretaus susitarimo, kuriuo būtų nustatytos su piliečių readmisija susijusios pareigos, įskaitant tinkamus pilietybės įrodymus. Tuo susitarimu nustatomos trečiųjų valstybių piliečių readmisijos sąlygos.

3.4 STRAIPSNIS

Pasaulinė narkotikų problema

1. Šalys bendradarbiauja siekdamos užtikrinti subalansuotą ir integruotą požiūrį į narkotikų problemas, kad būtų:
 - a) suvienytos pastangos veiksmingai įgyvendinti rekomendacijas dėl veiksmų, kurios pateiktos Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 2016 m. specialiojoje sesijoje dėl pasaulinės narkotikų problemos (toliau – 2016 m. UNGASS);
 - b) kovojama su pasaulinės narkotikų problemos padariniais sveikatai ir socialiniais padariniais, vykdam politiką, kuria siekiama darnaus vystymosi, imantis visapusiškų, įrodymais pagrįstų paklausos mažinimo iniciatyvų visais lygmenimis, visų pirma apimant priklausomybės nuo narkotikų vartojimo prevencijos, gydymo, reabilitacijos ir socialinės reintegracijos programas;
 - c) investuojama į gydymą ir didinamas informuotumas apie visuomenės sveikatos srityje taikomas atsakomąsias kovos su narkotikų vartojimu priemones nacionalinėse sveikatos sistemose;
 - d) remiami epidemiologiniai tyrimai ir toliau gerinamas visų su narkotikais susijusių sričių statistinių duomenų sisteminis prieinamumas ir kokybė;

- e) užtikrinama, kad visuomenės sveikatos srityje būtų laikomasi požiūrio, pagal kurį būtų skatinamas kontroliuojamų medžiagų prieinamumas ir pakankamumas medicinos ir mokslo reikmėms, kartu užkertant kelią jų nukreipimui į neteisėtą rinką;
- f) mažinama neteisėtų narkotikų ir naujų psichoaktyviųjų medžiagų pasiūla, neteisėta prekyba jomis ir jų paklausa, be kita ko, keičiantis informacija ir užsiimant kita bendradarbiavimo veikla, kai tai tikslinga;
- g) į visas narkotikų srities politikos kryptis ir programas integruojama lyčių ir žmogaus teisių perspektyva;
- h) skatinama asmenims, įvykdžiusiems su neteisėta narkotinių ar psichotropinių medžiagų apyvarta susijusius ir su narkotikais susijusius teisės pažeidimus, taikyti alternatyvas baudžiamosioms sankcijoms;
- i) sprendžiama cheminių pirmtakų, pagrindinių cheminių medžiagų ir produktų ar preparatų, kurių sudėtyje jų yra, nukreipimo naudoti neteisėtai narkotinių medžiagų, psichotropinių medžiagų ir naujų psichoaktyviųjų medžiagų gamybai problema.

2. Šalys bendradarbiauja siekdamos tų tikslų, be kita ko, kai įmanoma, skatindamos trečiąsias šalis ratifikuoti ir įgyvendinti esamas tarptautines narkotikų kontrolės konvencijas ir protokolus, kurių šalimis jos yra, jei tos šalys to dar nepadarė. Savo veiksmus Šalys grindžia savo taikytiniais įstatymais ir kitais teisės aktais, visuotinai pripažintais principais pagal atitinkamas JT narkotikų kontrolės konvencijas, taip pat rekomendacijomis, pateiktomis 2016 m. UNGASS rezultatų dokumente „Mūsų bendras įsipareigojimas veiksmingai spręsti pasaulinę narkotikų problemą ir su ja kovoti“, kaip naujausiu tarptautiniu konsensusu dėl pasaulinės narkotikų politikos, kad būtų apžvelgta įsipareigojimų, prisiimtų siekiant bendrai spręsti pasaulinę narkotikų problemą ir su ja kovoti, įgyvendinimo padėtis, ypač atsižvelgiant į tikslinį 2019 m. terminą.

3.5 STRAIPSNIS

Pinigų plovimas ir terorizmo finansavimas

Šalys bendradarbiauja siekdamos užkirsti kelią tam, kad jų finansų įstaigos, įpareigosios ne finansų įmonės ir tam tikrų profesijų atstovai būtų pasitelkiami iš nusikalstamos veiklos gautiems pinigams plauti ir terorizmui finansuoti, ir siekdamos veiksmingai su tuo kovoti. Tuo tikslu jos keičiasi informacija pagal savo atitinkamus teisės aktus ir bendradarbiauja siekdamos užtikrinti veiksmingą ir visapusišką Finansinių veiksmų darbo grupės (toliau – FATF) rekomendacijų ir kitų atitinkamų šioje srityje veikiančių tarptautinių organizacijų priimtų standartų įgyvendinimą. Toks bendradarbiavimas gali apimti, be kita ko, su nusikalstamos veiklos pajamomis ar teroristų finansavimu susijusio turto ar lėšų išieškojimą, areštą, konfiskavimą, sekimą, nustatymą ir grąžinimą.

3.6 STRAIPSNIS

Kibernetiniai nusikaltimai

1. Šalys pripažįsta, kad kibernetiniai nusikaltimai yra pasaulinė problema, kuriai spręsti reikalingas pasaulinis atsakas. Šalys stiprina bendradarbiavimą siekdamas užkirsti kelią kibernetiniams nusikaltimams ir su jais kovoti dalydamosi informacija ir geriausia patirtimi bei žiniomis apie tendencijas, laikydamosi savo atitinkamų teisės aktų ir atitinkamų tarptautinės teisės aktų dėl kibernetinių nusikaltimų. Šalys bendradarbiauja, kai tinkama, siekdamas teikti pagalbą ir paramą kitoms valstybėms rengiant veiksmingus įstatymus, politiką ir praktines priemones kibernetinių nusikaltimų prevencijai ir kovai su jais.
2. Šalys, kai tikslinga, pagal savo atitinkamus teisės aktus keičiasi informacija, patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais tokiose srityse kaip kibernetinių nusikaltimų tyrėjų švietimas ir mokymas, kibernetinių nusikaltimų tyrimų vykdymas ir skaitmeninė ekspertizė, ypač daug dėmesio skirdamos kovai su vaikų seksualiniu išnaudojimu ir ypatingos svarbos infrastruktūros apsaugai, pavyzdžiui, finansų, energetikos ir telekomunikacijų sektoriuose ir kt.

3.7 STRAIPSNIS

Asmens duomenų apsauga

1. Šalys pripažįsta, kad labai svarbu apsaugoti pagrindines teises į privatumą ir asmens duomenų apsaugą. Šalys bendradarbiauja siekdamas užtikrinti pagarbą šioms pagrindinėms teisėms, be kita ko, teisėsaugos srityje ir vykdant terorizmo bei kitų sunkių tarpvalstybinių nusikaltimų prevenciją ir su jais kovojant.

2. Šalys bendradarbiauja skatindamos asmens duomenų aukšto lygio apsaugą. Bendradarbiavimas dvišaliu ir daugiašaliu lygmenimis gali apimti gebėjimų stiprinimą, techninę pagalbą, keitimąsi informacija bei kompetencija ir bendradarbiavimą per atitinkamus reguliavimo organus tarptautinėse organizacijose abipusiu Šalių sutarimu.

3.8 STRAIPSNIS

Vartotojų apsaugos politika

Šalys pripažįsta aukšto vartotojų apsaugos lygio užtikrinimo svarbą ir šiuo tikslu stengiasi bendradarbiauti vartotojų apsaugos politikos srityje. Toks bendradarbiavimas gali, kiek įmanoma, apimti:

- a) keitimąsi informacija apie atitinkamas jų vartotojų apsaugos sistemas, be kita ko, apie vartotojų srities įstatymus, vartojimo prekių saugą, žalos atlyginimą vartotojams ir vartotojų srities teisės aktų vykdymo užtikrinimą;
- b) skatinimą kurti nepriklausomas vartotojų asociacijas ir plėtoti ryšius tarp vartotojų atstovų.

3.9 STRAIPSNIS

Konsulinė apsauga

Meksika sutinka, kad bet kurios joje atstovaujamos ES valstybės narės diplomatinės ir konsulinės įstaigos suteiktą apsaugą bet kuriam ES valstybės narės, neturinčios nuolatinės atstovybės Meksikoje, faktiškai galinčios tuo atveju suteikti konsulinę apsaugą, piliečiui tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomos tos ES valstybės narės piliečiams.

3.10 STRAIPSNIS

Nelaimių rizikos valdymas ir civilinė sauga

Šalys pripažįsta poreikį valdyti tiek vidaus, tiek pasaulinę gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių riziką. Šalys patvirtina savo bendrą įsipareigojimą gerinti prevencijos, padarinių švelninimo, parengties, ankstyvojo perspėjimo, reagavimo ir atkūrimo priemones siekiant didinti savo visuomenės ir infrastruktūros atsparumą ir, kai tikslinga, bendradarbiauti dvišaliu ir daugiašaliu lygmenimis siekiant gerinti pasaulio nelaimių rizikos valdymo rezultatus, derinant veiksmus su 2015–2030 m. Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programa ir laikantis DVT, Paryžiaus klimato susitarimo (toliau – Paryžiaus susitarimas) ir Naujosios miestų darbotvarkės.

4 SKYRIUS

DARNUS VYSTYMASIS

4.1 STRAIPSNIS

Darnus vystymasis

1. Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą siekti darnaus vystymosi, kaip išreikšta Darbotvarkėje iki 2030 m. Šalys pripažįsta, kad norint pasiekti ilgalaikį darnų vystymąsi būtinas integracinis ekonomikos augimas, socialinė gerovė ir tausūs gamtos išteklių naudojimas. Pripažįstama, kad tie trys aspektai yra glaudžiai susiję ir vienas kitą sustiprina.
2. Šalys subalansuotai skatina visais trimis – ekonominiu, socialiniu ir aplinkosauginiu – atžvilgiais darnų vystymąsi, įskaitant atsakingą ir efektyvų gamtos išteklių naudojimą bei tvarų jų valdymą, pagal savo atitinkamus prioritetus ir aplinkybes, taip pat didina informuotumą apie aplinkai daromos žalos ir netvarių gamybos bei vartojimo modelių ekonominę ir socialinę kainą ir susijusį poveikį žmonių gerovei.
3. Šalys skatina į žmones orientuotą darnų vystymąsi dialogu, bendrais veiksmais, gerosios praktikos dalijimusi, geru valdymu visais lygmenimis ir finansinių išteklių telkimu optimaliai naudojant esamas finansines priemones ir tiriant galimybes sukurti naujų finansinių priemonių.

4.2 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas darnaus vystymosi srityje

1. Pagrindinis vystomojo bendradarbiavimo tikslas yra įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. iš jos daugiamatės ir į žmogų orientuotos perspektyvos ir pasiekti DVT. Visuotinės veiksmingo vystomojo bendradarbiavimo partnerystės nustatyti veiksmingo vystomojo bendradarbiavimo principai, remiantis Paryžiuje vykusiame Aukšto lygio forume pagalbos veiksmingumo klausimais 2005 m. kovo 2 d. priimta Paryžiaus deklaracija dėl pagalbos veiksmingumo, taip pat Akros veiksmų darbotvarke, kuriai 2008 m. rugsėjo 4 d. pritarta Akroje vykusiame Aukšto lygio forume pagalbos veiksmingumo klausimais, yra svarbios priemonės siekiant kuo labiau padidinti poveikį vystymuisi.

2. Šalys sprendžia su DVT siekimu susijusius uždavinius teikdamos pirmenybę kiekvienos Šalies poreikiams ir nacionalinei atsakomybei atsižvelgiant į regionines aplinkybes ir stiprinant sinergiją bei vystymosi partnerystę su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais vietoje, įskaitant pilietinę visuomenę, vietos valdžią, privatųjį sektorių ar ne pelno organizacijas. Šalys, pripažindamos pagrindinį vyriausybių vaidmenį skatinant vystymąsi, taip pat bendradarbiauja skatindamos privatųjį sektorių, visų pirma MVI, praktikoje diegti darnaus vystymosi politikos principus.

3. Šalys bendradarbiauja siekdamos laipsniškai didinti pasaulinio išteklių naudojimo efektyvumą ir tvarumą pagal vartojimo ir gamybos modelius, laikantis sutartų tarptautinių sistemų, ir stengiasi imtis veiksmų, kuriais būtų siekiama atsieti ekonomikos augimą nuo aplinkos alinimo.

4. Šalys organizuoja reguliarią dialogą su darniu vystymusi ir DVT siekimu susijusiais politikos klausimais, remdamosi bendrais prioritetais, siekdamos gerinti savo vystomojo bendradarbiavimo kokybę ir veiksmingumą pagal tarptautiniu mastu pripažintus pagalbos ir vystymosi veiksmingumo principus.

5. Šalys pripažįsta, kad biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus naudojimo integravimas į sektorinius ir tarpsektorinius planus, programas ir politiką atitinkamuose sektoriuose ir vidaus teisinių, institucinių bei reguliavimo sistemų stiprinimas gali padėti daryti teigiamą poveikį biologinei įvairovei ir jos ekosisteminėms paslaugoms, taip pat siekti darnaus vystymosi. Taigi, Šalys bendradarbiauja integruodamos biologinės įvairovės aspektą atitinkamuose sektoriuose, kai taikytina, stiprindamos pastangas stabdyti biologinės įvairovės nykimą ir didinti žmonių gerovę.

6. Šalys bendradarbiauja ir užsiima bendra veikla, be kita ko, naudodamosi dvišaliu koordinavimu atitinkamuose daugiašaliuose forumuose, taip pat regioniniu ir trišaliu bendradarbiavimu, geriausia pagal jau esamus mechanizmus ir iniciatyvas, atsižvelgdamos į savo dialogą dėl darnaus vystymosi ir savo įsipareigojimą įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. Bendradarbiavimo sritys gali apimti:

- a) DVT ir susijusių uždavinių įgyvendinimą;
- b) aplinkos apsaugą visais lygmenimis, įskaitant gamtos išteklių išsaugojimą ir tausų naudojimą;

- c) kovą su klimato kaita, atsparumą, nelaimių rizikos valdymą ir tvariąją energetiką;
- d) saugumo ir vystymosi sąsają, be kita ko, stiprinant stabilumą ir saugumą, palaikant teisinės valstybės principą, kovojant su pasauline narkotikų problema ir tarpvalstybiniu organizuotu nusikalstamumu;
- e) integracinį augimą ir darbo vietų kūrimą;
- f) valdymą, įskaitant fiskalinio, ekonominio, aplinkos ir socialinio valdymo stiprinimą;
- g) švietimą, įskaitant aukštąjį mokslą, techninį ir profesinį rengimą, gebėjimų stiprinimą, inovacijų diegimą, taip pat mainus šiose srityse, ir
- h) privačiojo sektoriaus dalyvavimo strategijas.

7. Šalys toliau plėtoja trišalio bendradarbiavimo veiklą siekdamos padėti trečiosioms šalims, be kita ko, mažiausiai išsivysčiusioms šalims ir kitoms besivystančioms šalims, esančioms pažeidžiamoje padėtyje, kaip antai mažoms besivystančioms salų šalims, įgyvendinti DVT. Dėl to Šalys, kai tikslinga, tiria galimas novatoriškas bendradarbiavimo, be kita ko, su pažangesnėmis besivystančiomis šalimis, formas. Trišalis bendradarbiavimas apima paramą pagal poreikius parengtoms strategijoms ir bendrai sutartiems veiksams remiantis trečiųjų šalių poreikiais. Tuo tikslu Šalys plėtoja koordinuotą bendradarbiavimo veiklą, kaip antai techninės pagalbos teikimą, mokymą, gebėjimų stiprinimą, dalijimąsi žiniomis ir kitokių formų bendradarbiavimą, bendrai nustatomą tarp Šalių ir su remiama trečiąja šalimi.

8. Toks bendradarbiavimas gali, be kita ko, vykti:
- a) stiprinant gebėjimus ir dalijantis žiniomis per mokymo kursus, seminarus, praktinius seminarus, ekspertų mainus, studijas ir bendrus mokslinius tyrimus;
 - b) sutelkiant finansinius išteklius vykdant derinimo operacijas bendradarbiaujant su Europos investicijų banku ir kitomis tinkamomis Europos plėtros finansų įstaigomis;
 - c) apsvarstant kitas galimas vystymosi finansavimo formas, kai tikslinga, sutelkiant dėmesį į novatoriškus finansavimo mechanizmus, tokius kaip trišalis bendradarbiavimas, ir
 - d) keičiantis informacija apie geriausią patirtį, susijusią su vystymosi veiksmingumu.
9. Šalys bendradarbiauja siekdamos didinti atskaitomybę ir skaidrumą, kad būtų daugiau dėmesio skiriama vystymosi rezultatų gerinimui, taip pat bendradarbiauja stiprindamos nacionalines tvarių paslaugų teikimo sistemas ir integruodamos lyčių aspektus į įvairias programas bei priemones.
10. Vystomasis bendradarbiavimas vykdomas pagal atitinkamus tarptautiniu mastu sutartus principus ir politiką, kurių laikosi abi Šalys.

4.3 STRAIPSNIS

Darnių miestų darbotvarkė

Šalys bendradarbiauja įgyvendindamos politiką, kuria skatinama kurti tvarias miesto gyvenvietes, be kita ko, pagal Naująją miestų darbotvarkę, siekdamos, kad miestuose ir gyvenvietėse visi asmenys galėtų naudotis lygiomis teisėmis ir galimybėmis, taip pat pagrindinėmis laisvėmis, pagal DVT ir susijusius uždavinius, visų pirma pagal 11 tikslą „pasiekti, kad miestai ir gyvenvietės taptų įtraukūs, saugūs, atsparūs ir darnūs“.

4.4 STRAIPSNIS

Regioninės ir miestų politikos kūrimas

1. Šalys pripažįsta, kad subalansuotos ir darnios teritorijų ir miestų plėtros skatinimo politika yra svarbi priemonė, kuria veiksmingai prisidedama įgyvendinant Darbotvarkės iki 2030 m. ir Naujosios miestų darbotvarkės tikslus.
2. Šalys skatina bendradarbiavimą ir partnerystę dalyvaujant visiems pagrindiniams subjektams regionų bei teritorijų vystymosi ir darnios miestų plėtros srityse, visų pirma ieškant būdų integruotai ir kompleksiškai spręsti teritorinius ir miestų uždavinius.
3. Šalys, kai tik įmanoma, plėtoja konkrečias galimybes bendradarbiauti tarp regionų ir tarp miestų ieškant būdų tvariai spręsti regionų ir miestų uždavinius, siekiant geriau stiprinti gebėjimus organizuojant keitimąsi patirtimi ir praktinės veiklos metodais ir tarpusavio mokymąsi.

5 SKYRIUS

APLINKA, KLIMATO KAITA IR ENERGETIKA

5.1 STRAIPSNIS

Aplinka

1. Šalys pripažįsta poreikį apsaugoti, išsaugoti, atkurti ir tvariai valdyti gamtos išteklius, įskaitant dirvožemį, žemės plotus, miškus, vandenį, vandenynus, jūras bei jūrų išteklius, ir biologinę įvairovę, kaip pagrindą siekiant darnaus vystymosi, padedant tenkinti dabartinių ir būsimų kartų poreikius.
2. Šalys pripažįsta pasaulinio aplinkos valdymo ir tarptautinių taisyklių, įskaitant daugiašalius aplinkos apsaugos susitarimus, svarbą sprendžiant visuotinai svarbius aplinkos apsaugos uždavinius. Kiekviena Šalis dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą įgyvendinti daugiašalius aplinkos apsaugos susitarimus, prie kurių Šalis yra prisijungusi.

3. Šalys stiprina savo bendradarbiavimą abipusiškai sutartose prioritetinėse srityse, susijusį su aplinkos apsauga, išsaugojimu, gamtos išteklių atsakingu ir efektyviu naudojimu bei tvariu valdymu, taip pat aplinkos apsaugos aspektų integravimu visuose bendradarbiavimo sektoriuose, įskaitant bendradarbiavimą tarptautiniu ir regioniniu lygmenimis. Tos prioritetinės sritys gali apimti:

- a) gero aplinkos valdymo skatinimą, apimančią politikos dialogą ir bendradarbiavimą tokiose srityse kaip JT aplinkos asamblėjos rezoliucijų ir daugiašalių aplinkos susitarimų įgyvendinimas, taip pat skatinimą laikytis aplinkos teisės normų;
- b) dvišalių prioritetų nustatymą ir skatinimą dalytis informacija, technine kompetencija, technologijomis ir perduoti žinias bei geriausią patirtį srityse, apimančiose:
 - i) aplinkos teisės aktų įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą;
 - ii) aplinkos atžvilgiu tvarų augimą, įskaitant tvarų vartojimą ir gamybą, efektyvų išteklių naudojimą, žiedinę ekonomiką, taip pat žaliąjį finansavimą;
 - iii) biologinės įvairovės aspekto integravimą ekonomikos ir gamybos sektoriuose;
 - iv) miškų apsaugą, išsaugojimą ir tvarią miškotvarką;

- v) biologinės įvairovės apsaugą, išsaugojimą ir tvarų valdymą, įskaitant ekosistemų ir ekosisteminių paslaugų kartografavimą ir vertinimą, jų vertės nustatymą ir kitas ekonomines biologinės įvairovės apsaugos priemones, taip pat genetinių išteklių prieinamumą ir sąžiningą bei teisingą dalijimąsi jų naudojimo teikiama nauda;
- vi) žemės degradaciją ir dykumėjimą;
- vii) neteisėto laukinių augalų ir gyvūnų, miško išteklių, genetinių išteklių rinkimo ir neteisėtos prekybos jais prevenciją ir kovą su šiais reiškiniais, taip pat paramą teisėtai, tvariai ir atsekamai prekybai šiais ištekliais;
- viii) patikimą cheminių medžiagų ir atliekų tvarkymą;
- ix) integruoto vandens išteklių valdymo (toliau – IVIV), oro ir dirvožemio sričių politiką;
- x) pakrančių ir jūrų aplinkos išsaugojimą bei valdymą ir tvarią mėlynąją ekonomiką;
- xi) saugomų teritorijų, įskaitant saugomas jūrų teritorijas, nustatymą, reprezentatyvumą, veiksmingą tvarkymą ir susiejimą, taip pat kitas veiksmingas teritorines išsaugojimo priemones (KVTIP), ir
- xii) kai įmanoma, bendradarbiavimą su privačiuoju sektoriumi tose srityse, kurios nurodytos šiame punkte.

5.2 STRAIPSNIS

Klimato kaita

1. Šalys pripažįsta, kad dėl sparčiai didėjančios klimato kaitos grėsmės būtina imtis bendrų veiksmų siekiant mažataršio ir klimato kaitos poveikiui atsparaus vystymosi, taip pat prisitaikymo priemonių.
2. Šalys pripažįsta tarptautinių taisyklių ir susitarimų klimato kaitos srityje, visų pirma 1992 m. gegužės 9 d. Niujorke priimtą Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (toliau – UNFCCC) ir Paryžiaus susitarimo svarbą, pabrėžia jų įgyvendinimo negrįžtamumą ir dar kartą patvirtina savo įsipareigojimus pagal šiuos susitarimus.
3. Šalys kartu dirba stiprindamos savo bendradarbiavimą pagal UNFCCC, įgyvendindamos Paryžiaus susitarimą ir savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, taip pat ragindamos kitas valstybes tai daryti ir rengti savo ilgalaikes išmetamo dujų kiekio mažinimo grindžiamas vystymosi strategijas.
4. Toks bendradarbiavimas gali apimti:
 - a) tolesnių veiksmų lengvinimą siekiant prisidėti prie nacionalinių diskusijų ir su politika susijusio darbo;
 - b) paramą mažo anglies dioksido pėdsako ekonominei plėtrai pagal Paryžiaus susitarimą;

- c) nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų plėtotę apimant nacionalinę konkrečių sektorių politiką ir priemones, įskaitant transporto, energetikos, infrastruktūros, miestų planavimo, žemės naudojimo ir investicijų sektoriaus strategijas, be kita ko, į sektorių plėtros strategijas integruojant prisitaikymo procesus;
- d) paramą skatinamajam dialogui ir ankstyvam priemonių nustatymui siekiant klimato srities veiksmų visose valstybėse peržiūros;
- e) pagal Paryžiaus susitarimą numatytos skaidrumo darbotvarkės plėtotę, įskaitant dialogą politikos klausimais ir bendradarbiavimą abipusiškai sutartose prioritetinėse srityse;
- f) kitų procesų stiprinimą, įskaitant Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (toliau – ICAO) tarptautinės aviacijos išmetamųjų teršalų kiekio stabilizavimą siekiant neviršyti 2020 m. buvusio lygio, Tarptautinės jūrų organizacijos (toliau – IMO) visapusiškos laivų išmetamo ŠESD kiekio mažinimo strategijos priėmimą ir parengimą arba didelio užmojo siekį sumažinti hidrofluorangliavandenilių (toliau – HFC) kiekį pagal 2016 m. spalio 15 d. Kigalyje priimtą Monrealio protokolo dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų pakeitimą, įskaitant jo ratifikavimą ir užtikrinimą, kad jis būtų greitai įgyvendinamas siekiant didelio užmojo tikslo visame pasaulyje sumažinti HFC suvartojimą ir gamybą;
- g) skatinimą vykdyti vidaus klimato politiką ir programas pagal Paryžiaus susitarimą, be kita ko, skatinant išmetamųjų teršalų stebėseną, rinkos ir ne rinkos priemonių taikymą, tvarios ir klimatui atsparios infrastruktūros plėtrą, atsinaujinančiųjų išteklių energetiką, efektyvų energijos vartojimą, darnųjį transportą, taip pat politiką ir programas, kuriomis sprendžiamos su miškų naikinimo ir alinimo, dirvožemio ir visų ekosistemų degradacijos neigiamu poveikiu klimatui susijusios problemos;

- h) valstybių pastangas papildančios sinergijos su verslininkų, pilietinės visuomenės organizacijų ir vietos valdžios institucijų veikla stiprinimą;
- i) privačiojo sektoriaus dalyvavimą kuriant mažo anglies dioksido pėdsako ekonomiką;
- j) skatinimą taikyti rinkos priemonės diegiant anglies dioksido apmokestinimą ir principą „teršėjas moka“;
- k) skatinimą kurti ir diegti komerciškai perspektyvias mažataršes ir kitokias klimatui nekenkiančias technologijas;
- l) laipsnišką iškastinio kuro subsidijų panaikinimą ir skatinimą plėtoti tvarią ir mažo anglies dioksido pėdsako ekonomiką, kaip antai investicijomis į atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir efektyvaus energijos vartojimo priemones;
- m) dvišalio dialogo ir priemonių, susijusių su prisitaikymu prie klimato kaitos, jos švelninimu ir susijusių veiksmų įgyvendinimo metodais (įskaitant technologijų perdavimą, gebėjimų stiprinimą ir finansavimą), stiprinimą;
- n) skatinimą įgyvendinant Darbotvarkę iki 2030 m. ir Paryžiaus susitarimą atsižvelgti į kompleksinius požiūrius, susijusius su lyčių klausimais ir jaunimu;
- o) skatinimą vykdyti politiką dėl klimato kaitos poveikio vandens ištekliams;

- p) Paryžiaus pakto dėl upių baseinų, ežerų ir vandeningųjų sluoksnių vandens ir prisitaikymo prie klimato kaitos, 2015 m. gruodžio 2 d. priimto Paryžiuje vykusioje JT klimato kaitos konferencijoje, taip pat darbotvarkės „Lima. Paryžius“, 2014 m. rugsėjo 23 d. paskelbtos Niujorke vykusiame aukščiausiojo lygio susitikime klimato kaitos klausimais, įgyvendinimą;
- q) bendradarbiavimo programų stiprinimą siekiant užtikrinti, kad nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai būtų didesnio užmojo, kartu atsižvelgiant į bendros pažangos įvertinimą.

5.3 STRAIPSNIS

Energetika

1. Šalys pripažįsta energetikos sektoriaus svarbą ekonominei gerovei ir tarptautinei taikai bei stabilumui ir pabrėžia, kad energetikos pertvarka yra itin svarbi siekiant Darbotvarkėje iki 2030 m. ir Paryžiaus susitarime iškeltų tikslų. Jos pripažįsta, kad reikia gerinti ir įvairinti energijos išteklius (be kita ko, skatinant naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją), skatinti inovacijas, mokslinius tyrimus bei plėtrą ir žmogiškųjų išteklių mokymą, taip pat didinti energijos vartojimo efektyvumą siekiant padidinti energetinį produktyvumą, energetinį saugumą ir apsirūpinimą saugia, tvaria bei įperkama energija. Šalys dirba siekdamos tų tikslų.
2. Šalys palaiko informacijos mainus energetikos klausimais ir bendradarbiauja dvišaliu, regioniniu ir daugiašaliu lygmenimis siekdamos skatinti atviras ir konkurencingas rinkas, dalytis geriausia patirtimi, skatinti mokslo žiniomis grindžiamą ir skaidrų reguliavimą ir apsvarstyti galimas bendradarbiavimo energetikos klausimais sritis, kaip antai bendradarbiaujant tarptautiniuose forumuose ar pagal tarptautinius mechanizmus ir iniciatyvas.

6 SKYRIUS

ŽEMĖS ŪKIS, JŪRŲ REIKALAI IR ŽUVININKYSTĖ

6.1 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas žemės ūkio ir kaimo plėtros srityje

Šalys bendradarbiauja, be kita ko, dėl:

- a) žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos;
- b) žemės ūkio rinkos perspektyvų;
- c) tausaus gamtos išteklių valdymo ir klimato srities veiksmų;
- d) tvaraus ir atsparaus žemės ūkio, skatindamos informuotumą apie Aprūpinimo maistu pasaulyje komiteto parengtus „Atsakingo investavimo į žemės ūkį ir maisto sistemas principus“ ir „Neprivalomas atsakingo žemės, žuvininkystės ir miškų išteklių valdymo gaires“;
- e) kaimo plėtros skatinimo stiprinant gebėjimus su prekyba susijusiais klausimais, be kita ko, dėl geografinių nuorodų kaip intelektinės nuosavybės teisės;

- f) ekologinio ūkininkavimo;
- g) mokslinių tyrimų ir inovacijų;
- h) tvarių gamybos procesų žemės ūkio ir maisto pramonėje (žemdirbystėje ir gyvulininkystėje) organizavimo ir plėtros;
- i) kaimo bendruomenių organizavimo ir gamybinio vystymosi;
- j) apsirūpinimo maistu saugumo;
- k) maisto praradimo po derliaus nuėmimo ir maisto švaistymo prevencijos;
- l) žemės ūkio produktų ir gyvūninių produktų gamybos ir tvarkymo taikomųjų mokslinių tyrimų, ir
- m) žemės ūkio produktų ir maisto produktų perdirbimo.

6.2 STRAIPSNIS

Jūrų reikalai ir žuvininkystė

1. Šalys pripažįsta, kad svarbu išsaugoti ir tvariai bei atsakingai valdyti žuvininkystės, akvakultūros ir kitokią jūrinę veiklą, ir pripažįsta svarbų jos indėlį teikiant ekonominių, socialinių ir aplinkos apsaugos galimybių dabartinėms ir būsimoms kartoms.

2. Šalys stiprina dialogą ir bendradarbiavimą bendrų interesų klausimais žuvininkystės ir jūrų reikalų srityse.

3. Laikydamosi savo tarptautinių įsipareigojimų Šalys:

- a) prisideda gerinant pasaulio vandenynų valdymo sistemą, be kita ko, užpildydamos reguliavimo ir įgyvendinimo spragas ir skatindamos ratifikuoti ir įgyvendinti atitinkamus tarptautinės teisės aktus jūrų ir žuvininkystės sektoriuose su trečiosiomis šalimis;
- b) imasi veiksmingų stebėsenos, kontrolės ir priežiūros priemonių, tokių kaip stebėtojų programos, laivų stebėjimo sistemos, perkrovimo kontrolė, tikrinimai jūroje ir uosto valstybės priemonės bei susijusios sankcijos, kad būtų išsaugoti žuvų ištekliai ir išvengta peržvejojimo;
- c) toliau taiko arba pradeda taikyti veiksmus ir bendradarbiauja kovodamos su neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama (toliau – NNN) žvegyba, be kita ko, kai tikslinga, keisdamosi informacija apie NNN veiklą savo vandenyse ir įgyvendindamos politiką bei priemones, kad NNN produktai nepatektų į prekybos srautus ir nebūtų naudojami žuvų auginimo ūkių veikloje;
- d) bendradarbiauja su regioninėmis žvegybos valdymo organizacijomis ir, kai tinka, šiose organizacijose, kuriose abi Šalys dalyvauja kaip narės, stebėtojos ar bendradarbiaujančiosios šalys, kurios nėra susitariančiosios šalys, siekdamos gero valdymo tikslų, be kita ko, skatindamos tose organizacijose priimti mokslo žiniomis pagrįstus sprendimus ir laikytis tokių sprendimų;

- e) skatina gėlųjų vandenų akvakultūros ir jūrinės akvakultūros pramonėje plėtoti aplinkos atžvilgiu atsakingus ir ekonomiškai konkurencingus tvarios gamybos procesus;
- f) stiprina saugą ir saugumą vandenynuose;
- g) mažina vandenynams daromą spaudimą, be kita ko, kovodamos su jūrų šiuokšlinimu;
- h) skatina jūrinių teritorijų planavimą ir integruotą pakrančių zonų valdymą;
- i) remia jūrų mokslinius tyrimus ir biotechnologijas, ir
- j) keičiasi geriausios praktikos pavyzdžiais abiem Šalims svarbios jūrų ekonominės veiklos, tokios kaip vandenynų energijos gamyba, pakrančių ir jūrų turizmas, darnaus vystymosi srityje.

7 SKYRIUS

EKONOMINĖ POLITIKA

7.1 STRAIPSNIS

Makroekonominė politika

Šalys stiprina savo valdžios institucijų dialogą dėl makroekonominės politikos bei tendencijų, skatina keistis su tuo susijusia informacija ir nuomonėmis.

7.2 STRAIPSNIS

Įmonės ir pramonė, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones

1. Šalys skatina mažųjų ir vidutinių įmonių (toliau – MVI) plėtrai ir didesniams jų konkurencingumui palankią aplinką ir, kai tinkama, skatina bendradarbiavimą horizontaliosios pramonės politikos srityje. Toks bendradarbiavimas apima:
 - a) ryšių tarp ekonominės veiklos vykdytojų skatinimą, bendrų investicijų skatinimą ir bendrųjų įmonių bei informacijos tinklų kūrimą naudojantis esamomis horizontaliosiomis programomis;

- b) keitimasi informacija ir patirtimi, susijusia su tuo, kaip sudaryti MVĮ palankias bendrąsias sąlygas didinti savo konkurencingumą, ir su MVĮ steigimo procedūromis;
 - c) palankesnių sąlygų abiejų Šalių MVĮ veiklai sudarymą;
 - d) keitimasi su ketvirtąja pramonės revoliucija susijusia informacija ir gerąja patirtimi, ir
 - e) įmonių socialinės atsakomybės bei atskaitomybės propagavimą ir atsakingos verslo praktikos, įskaitant tvarų vartojimą ir gamybą, skatinimą.
2. Šalys lengvina susijusią bendradarbiavimo veiklą, inicijuojamą privačiojo sektoriaus.

7.3 STRAIPSNIS

Verslas ir žmogaus teisės

Šalys skatina įmonių socialinę atsakomybę, laikantis atitinkamų tarptautinių standartų, kaip antai JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų ir EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms, taip pat EBPO išsamaus patikrinimo rekomendacijų dėl atsakingo verslo, nacionaliniu lygmeniu, taip pat siekiant skatinti stiprinti gebėjimus ir dalytis patirtimi tarptautiniu lygmeniu.

7.4 STRAIPSNIS

Žaliavos

1. Šalys pripažįsta, kad skaidrus, rinkos principais grindžiamas požiūris yra geriausias būdas kurti aplinką, palankią investicijoms į žaliavų gavybą ir prekybą jomis.
2. Šalys skatina bendradarbiavimą su žaliavomis susijusiais klausimais atitinkamu regioniniu ar daugiašaliu lygmenimis arba, bet kurios Šalies prašymu, palaikydamos dvišalį dialogą bendrų interesų klausimais. Šiuo bendradarbiavimu siekiama šalinti kliūtis prekybai žaliavomis toje aplinkoje, stiprinti taisyklėmis grindžiamą pasaulinę prekybos žaliavomis tvarką, skatinti pasaulio žaliavų rinkų skaidrumą ir prisidėti prie darnaus vystymosi.
3. Toks bendradarbiavimas gali apimti keitimąsi informacija:
 - a) pasiūlos ir paklausos, dvišalės prekybos ir investicijų klausimais, taip pat tarptautinės prekybos klausimais;
 - b) apie žaliavinėms prekėms, susijusioms paslaugoms ir investicijoms taikomas tarifines ir netarifines kliūtis;
 - c) apie atitinkamas Šalių reglamentavimo sistemas;
 - d) apie gamybos procesų metu ir naudojant žaliavas taikomas technologijas ir
 - e) apie geriausią patirtį, susijusią su kasybos pramonės tvaria plėtra, įskaitant naudingųjų iškasenų politiką, žemėtvarką, leidimų išdavimo procedūras, skaidrumą ir valdymą.

7.5 STRAIPSNIS

Statistika

Šalys bendradarbiauja statistikos srityje, visų pirma aktyviai skatindamos dalytis geriausia patirtimi. Toks bendradarbiavimas gali apimti:

- a) aktyvesnį dalyvavimą aukšto lygio tarptautiniuose susitikimuose bendrų interesų temomis;
- b) taikomų statistikos metodikų suderinimą siekiant didinti duomenų palyginamumą ir
- c) oficialiosios statistikos duomenų rengimą bei sklaidą ir rodiklių kūrimą.

7.6 STRAIPSNIS

Transportas

1. Šalys bendradarbiauja ir stiprina dialogą visose aktualiose transporto politikos srityse, įskaitant integruoto transporto politiką, siekdamos gerinti prekių ir keleivių vežimą, skatinti laivybos ir aviacijos saugą bei saugumą, skatinti aplinkos apsaugą ir didinti savo transporto sistemų efektyvumą.

2. Toks bendradarbiavimas ir dialogas gali apimti:
- a) keitimąsi su savo atitinkama transporto politika susijusia informacija ir geriausia patirtimi;
 - b) aviacijos srities ryšių tarp Meksikos ir Sąjungos stiprinimą, be kita ko, tiriant galimybes sudaryti aviacijos srities susitarimą;
 - c) skatinimą siekti neribojamo patekimo į tarptautines jūrų rinkas ir prekybos tikslų, pagrįstų sąžininga konkurencija ir komerciniais pagrindais;
 - d) jūrų transporto, logistikos grandinių ir daugiarūšio transporto veiklos lengvinimą siekiant didinti konkurencingumą ir stiprinti ekonominius santykius;
 - e) skatinimą spręsti su aplinka susijusias transporto problemas;
 - f) ekspertų dialogo ir bendradarbiavimo tarptautiniuose transporto srities forumuose lengvinimą ir
 - g) tarpvalstybinių elektroninių informacijos srautų palaikymą siekiant skatinti sudaryti dinamiškas aplinkos sąlygas veiksmingoms ir ekonomiškai efektyvioms transporto paslaugoms.

8 SKYRIUS

ŠVIETIMAS, KULTŪRA IR SOCIALINIAI KLAUSIMAI

8.1 STRAIPSNIS

Švietimas

Šalys skatina bendradarbiavimą ir dialogą aktualiose švietimo srityse, įskaitant:

- a) aukštojo mokslo ir techninio bei profesinio rengimo ir mokymo stiprinimą;
- b) aukštųjų mokyklų studentų, tyrėjų, akademinių ir administracijos darbuotojų judumo didinimą ir
- c) skatinimą stiprinti aukštųjų mokyklų gebėjimus, įskaitant kvalifikacijų ir studijų užsienyje laikotarpių pripažinimo mechanizmų tobulinimą.

8.2 STRAIPSNIS

Kultūra

1. Šalys bendradarbiauja atitinkamuose tarptautiniuose forumuose, visų pirma JT švietimo, mokslo ir kultūros organizacijoje (toliau – UNESCO), siekdamos bendrų tikslų ir siekdamos skatinti kultūros įvairovę, be kita ko, įgyvendinant Konvenciją dėl kultūros raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo, 2005 m. spalio 20 d. priimtą Paryžiuje vykusioje UNESCO bendrojoje konferencijoje.
2. Šalys skatina glaudesnę bendradarbiavimą kultūros ir kūrybos sektoriuose bei pramonėje, be kita ko, susijusį su besiformuojančiomis bei naujomis technologijomis ir audiovizualine žiniasklaida, siekiant, *inter alia*, geresnio jų atitinkamų kultūrų savitarpio supratimo ir pažinimo.
3. Šalys skatina kultūrinius mainus ir vykdo bendras iniciatyvas įvairiose kultūrinėse srityse pagal esamas bendradarbiavimo programas.
4. Šalys skatina su meno ir kultūros srities skaitmeninio turinio kūrimu, populiarinimu ir sklaida susijusį bendradarbiavimą ir bendras iniciatyvas pagal teisinę sistemą, kurioje pripažįstamas ir vertinamas kūrėjų darbas, taip siekiant didinti visuotinį kultūros ir jos dalių prieinamumą.

5. Šalys skatina kultūrų dialogą tarp jų atitinkamų pilietinės visuomenės organizacijų ir tarp asmenų.

6. Šalys pripažįsta kultūros vaidmenį sudarant sąlygas ir padedant išvengti konfliktų ir siekti darnaus vystymosi ekonominiu, socialiniu ir aplinkosauginiu atžvilgiais, atsižvelgdamos į tai, kad tiek išsivysčiusiose, tiek besivystančiose šalyse kultūros ir kūrybos sektoriai yra svarbi ekonomikos jėga.

8.3 STRAIPSNIS

Užimtumas ir socialiniai klausimai

1. Šalys pripažįsta, kad gyvenimo lygio kėlimas, kokybiškų darbo vietų kūrimas ir deramo darbo skatinimas turėtų sudaryti užimtumo ir socialinės politikos pagrindą.

2. Šalys gerbia ir remia pagrindinius principus ir teises darbe, nustatytus Tarptautinės darbo organizacijos (toliau – TDO) Deklaracijoje dėl pagrindinių principų ir teisių darbe, kuri 1998 m. birželio 18 d. priimta Ženevoje vykusioje Tarptautinėje darbo konferencijoje, ir atitinkamose TDO konvencijose, kurių šalimis jos yra.

3. Šalys stiprina bendradarbiavimą užimtumo, socialinio dialogo ir socialinių reikalų srityje ir skatina keistis informacija apie užimtumą, profesinę saugą ir sveikatą, darbo klausimus ir socialinę apsaugą.

8.4 STRAIPSNIS

Eksponentinis technologinis pokytis

Šalys dalijasi įgyta patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais siekdamos veiksmingai ir visapusiškai atsižvelgti į eksponentinių technologinių pokyčių ir automatizavimo poveikį ir jo reikšmę visapusiškam DVT įgyvendinimui.

8.5 STRAIPSNIS

Socialinė sanglauda ir įtrauktis

Šalys bendradarbiauja siekdamos stiprinti socialinę sanglaudą mažinant visų formų skurdą, nelygybę ir socialinę atskirtį, kad visame pasaulyje būtų pasiekti DVT ir būtų skatinama sąžininga globalizacija, visiškas užimtumas ir visų moterų bei vyrų deramas darbas, be kita ko:

- a) stiprinant socialinės apsaugos sistemas;

- b) skatinant lygias galimybes ir nediskriminavimą socialinėje politikoje;
- c) skatinant inovacijas, kuriomis būtų sprendžiamos socialinės problemos, keičiantis informacija apie geriausią praktiką, skatinant dialogą ir tyrimus šiame sektoriuje ir
- d) skatinant socialinį ekonomikos solidarumą siekiant įtraukties ir kovojant su skurdu.

8.6 STRAIPSNIS

Sveikata

1. Šalys bendradarbiauja visuomenės sveikatos srityje, įskaitant ligų profilaktiką ir sveikatingumo skatinimą, siekdamos aukštesnio visuomenės sveikatos apsaugos lygio ir skatindamos visuotinę sveikatos apsaugą.
2. Toks bendradarbiavimas gali apimti:
 - a) keitimąsi informacija ir bendradarbiavimą bendrų interesų klausimais;
 - b) skatinimą įgyvendinti tarptautinius susitarimus sveikatos srityje ir
 - c) palankių sąlygų mainams, stipendijoms ir mokymo programoms 1 dalyje nurodytose srityse sudarymą.

8.7 STRAIPSNIS

Turizmas

1. Šalys bendradarbiauja turizmo srityje. Tokiu bendradarbiavimu visų pirma siekiama geriau keistis informacija ir geriausia patirtimi siekiant užtikrinti subalansuotą ir darnią turizmo plėtrą, remti darbo vietų kūrimą ir ekonominę plėtrą.
2. Tokiu bendradarbiavimu siekiama:
 - a) apsaugoti ir kuo labiau padidinti su gamtos ir kultūros paveldu susijusį potencialą;
 - b) remti praktinę veiklą, kuria skatinamas atsakingas turizmas ir pagarba vietos bendruomenėms;
 - c) keistis informacija ir geriausia patirtimi dėl veiksmų siekiant gerinti įgūdžius ir gebėjimus turizmo sektoriuje;
 - d) skatinti keistis informacija ir bendradarbiauti kūrybos pramonėje ir diegti inovacijas turizmo sektoriuje ir
 - e) dalytis geriausia patirtimi siekiant turizmo srityje integruoti tvarumo principus, visų pirma biologinės įvairovės aspektą.

9 SKYRIUS

MOKSLINIAI TYRIMAI, INOVACIJOS IR SKAITMENINĖ EKONOMIKA

9.1 STRAIPSNIS

Moksliniai tyrimai ir inovacijos

1. Šalys bendradarbiauja mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų srityje remdamosi abipusiais interesais ir bendra nauda ir laikydamosi savo atitinkamų teisės aktų. Tokiu bendradarbiavimu siekiama skatinti darnų vystymąsi, spręsti pasaulinius visuomenės uždavinius, pasiekti mokslinę kompetenciją, didinti regionų konkurencingumą ir stiprinti santykius tarp Šalių, užmezgant ilgalaikius partnerystės ryšius. Šalys skatina dialogą politikos klausimais dvišaliu ir regioniniu lygmenimis ir naudoja įvairias savo priemones, įskaitant mokslinio ir technologinio bendradarbiavimo susitarimus, taip, kad jos vienos kitas papildytų.
2. Šalys siekia:
 - a) gerinti sąlygas tyrėjų, mokslininkų, ekspertų, studentų ir verslininkų judumui, taip pat sąlygas, kuriomis medžiagos ir įranga vežamos per sienas;

- b) palengvinti abipusę prieigą dalyvauti viena kitos mokslo, technologijų ir inovacijų (toliau – MTI) programose, naudotis mokslinių tyrimų infrastruktūra ir baze, leidiniais ir moksliniais duomenimis;
- c) stiprinti bendradarbiavimą mokslinių tyrimų, atliekamų prieš pradedant rengti standartus, ir standartizacijos srityse ir
- d) skatinti laikytis bendrų principų siekiant, kad būtų pakankamai ir veiksmingai apsaugomos ir užtikrinamos intelektinės nuosavybės teisės per mokslinių tyrimų ir inovacijų projektus.

3. Šalys skatina valdžios sektoriaus organizacijas, viešuosius ir privačius tyrimų centrus, aukštąsias mokyklas, inovacijų agentūras ir tinklus bei kitus suinteresuotuosius subjektus, įskaitant MVĮ, vykdyti šią veiklą:

- a) bendras iniciatyvas siekiant didinti informuotumą apie mokslo, technologijų, inovacijų ir gebėjimų stiprinimo programas ir galimybes dalyvauti viena kitos programose;
- b) bendrus susitikimus ir praktinius seminarus siekiant keistis informacija ir geriausia patirtimi ir nustatyti sritis, kuriose reikėtų bendrų mokslinių tyrimų;
- c) bendrą mokslinių tyrimų veiklą bendrų interesų srityse;
- d) abipusiškai pripažįstamą mokslinio bendradarbiavimo ir atitinkamų rezultatų sklaidos vertinimą ir įvertinimą.

9.2 STRAIPSNIS

Skaitmeninė ekonomika

1. Šalys pripažįsta, kad informacinės ir ryšių technologijos (toliau – IRT) yra svarbūs šiuolaikinio gyvenimo elementai ir turi itin didelę reikšmę todėl, kad padeda įtvirtinti informaciją ir žinias visuomenėje siekiant stiprinti ekonominę plėtrą, švietimo raidą ir socialinį vystymąsi. Šalys keičiasi nuomonėmis apie savo atitinkamą politiką šioje srityje.
2. Toks bendradarbiavimas gali apimti:
 - a) keitimąsi nuomonėmis apie įvairius bendrosios skaitmeninės rinkos politikos aspektus, visų pirma elektroninių ryšių politiką ir reguliavimą, įskaitant plačiajuosčio ryšio paslaugų prieinamumą, privatumo ir asmens duomenų apsaugą, e. valdžią, atvirą valdymą, atvirose duomenis, interneto saugumą, e. sveikatą ir reguliavimo institucijų nepriklausomumą;
 - b) IRT, kaip priemonės skatinti ekonominę plėtrą, socialinį vystymąsi ir kultūrinę raidą, socialinę įtrauktį ir kultūros įvairovę, skatinimą, akcentuojant verslumo dvasią ir dalyvaujamojo bendradarbiavimo pastangas, taip pat skatinant mokyklų junglumą ir plėtojant mokslinių tyrimų bei akademinius tinklus;
 - c) mokslinių tyrimų tinklų, kompiuterijos bei mokslinių duomenų infrastruktūros ir paslaugų sąsajų ir sąveikumo, be kita ko, regioniniu lygmeniu, plėtotę;

- d) bendradarbiavimą e. valdžios ir patikimumo užtikrinimo paslaugų, kaip antai elektroninis parašas ir elektroninė atpažintis (e. ID), srityje skiriant dėmesį dalijimuisi politikos principais, informacija ir geriausia praktika dėl IRT naudojimo viešajam administravimui modernizuoti, kokybiškoms viešosioms paslaugoms skatinti, organizacijų darbo efektyvumui didinti ir viešiesiems ištekliams skaidriai valdyti;
- e) keitimąsi su standartais, atitikties vertinimu ir tipo patvirtinimu susijusia informacija ir
- f) skatinimą organizuoti specialistų, visų pirma jaunų specialistų, mainus ir mokymą.